

MARIA BIAŁASIEWICZ

Uniwersytet Szczeciński

**WSPIERANIE ROZWOJU MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW
– WYBRANE ASPEKTY****1. Wprowadzenie**

Przedsiębiorstwa należące do MSP stanowią ważne ogniwo większości gospodarek rynkowych. Świadczą o tym: ich liczba – są dominującą liczebnie grupą podmiotów (ok. 99,8%) przedsiębiorstw w polskiej gospodarce), udział w tworzeniu PKB – dostarczają prawie połowę dochodu narodowego, absorbują znaczne zasoby pracy – w 2008 r. sektor ten dał zatrudnienie 6,6 mln. osób, czyli 47 % pracujących w gospodarce narodowej, a 70,0 % w sektorze przedsiębiorstw. Ich wpływ na gospodarkę, a zwłaszcza na rynek pracy jest istotny, ale równie istotnym jest to, że przedsiębiorstwa te ze względu na swoją specyfikę napotykały na liczne bariery wynikające z konieczności sprostania wahanom koniunkturalnym i rosnącej konkurencji, ograniczonych możliwości właścicieli – przedsiębiorców w zakresie wiedzy, doświadczenia i kapitału. Przedsiębiorstwa te, a zwłaszcza dominujące w tej grupie mikrofirmy, bazują na właścicielu i kapitale, który jest w stanie zgromadzić. Wydaje się więc, że ich funkcjonowanie i rozwój zależą przede wszystkim od dostępu do kapitału. Usunięcie bariery finansowej otwiera małym i średnim przedsiębiorstwom nie tylko dobrą, krótkookresową perspektywę działania, ale i warunki do podejmowania działań o charakterze długofalowym i innowacyjnym obciążonych większym ryzykiem.

Mając na względzie powyższe aspekty przedstawiono niektóre formy wspierania MSP w Polsce mające na celu tworzenie warunków do zrównoważonego i konkurencyjnego wzrostu. Zwrócono uwagę na nową perspektywę dla tego sektora wynikającą z programu „Small Business Act” dla Europy.

2. Program „Small Business Act”

W 2008 r. powstał program „Small business Act”(SBA). Komisja Europejska przyjęła stosowny komunikat w tej sprawie w czerwcu 2008 r., a w grudniu tego roku Rada Europejska poparła wdrożenie Planu Działań mającego na celu dalsze wzmocnienie MSP w wielu dziedzinach m.in. finansowania inwestycji, wspierania procedur administracyjnych, redukcji czasu i kosztów związanych z zakładaniem firmy. Podkreśla się, że program SBA winien być spójny z główną osią strategii „Europa 2020” czemu służą okresowe przeglądy jego wdrażania¹. Program SBA określa wspólne ramy polityki unijnej oraz politykom państw członkowskim w zakresie wzmocnienia sektora MSP i obejmuje:

¹ Zasoby Internetu: <http://www.eu-go.gov.pl/pl/strona-glowna-informacje/1482-program-small-business-act-dla-europy--ku-dalszemu-wzmocnieniu-msp/> (na dzień 12.04.2011r.).

1. 10 zasad opracowywania i tworzenia polityki na szczeblu Unii Europejskiej i państw członkowskich,
2. Propozycje 5 rozwiązań prawnych,
3. Plan działania zawierający narzędzia wspierające MSP w walce ze spowolnieniem gospodarczym.

W szczególności SBA zakłada²:

1. Tworzenie dobrych warunków dla przedsiębiorców, promowanie przedsiębiorczości, wspieranie talentów, szczególnie wśród ludzi młodych i kobiet, uproszczenie procedur przenoszenia własności przedsiębiorstw,
2. Danie szybko drugiej szansy przedsiębiorcom (uczciwym) postawionym w stan upadłości,
3. Utrzymanie zasady „Think small first” – „najpierw myśl na małą skalę”, co wymaga odpowiedniego prawodawstwa i uproszczenia otoczenia regulacyjnego,
4. Usprawnienie administracji publicznej,
5. Dostosowanie instrumentów polityki publicznej do potrzeb MSP, w tym ułatwienie małym i średnim przedsiębiorstwom udziału w zamówieniach publicznych oraz lepsze wykorzystanie możliwości pomocy państwa,
6. Ułatwianie MSP dostępu do finansowania oraz rozwijanie otoczenia prawnego i biznesowego sprzyjającego terminowym płatnościom w transakcjach handlowych,
7. Wspomaganie MSP w korzystaniu z szans oferowanych przez jednolity rynek,
8. Wspieranie innowacyjności i kwalifikacji w MSP,
9. Ułatwianie MSP w wykorzystywaniu szans, jakie dają nowe, ekologiczne rynki i poprawa efektywności energetycznej,
10. Zachęcanie i wspieranie MSP do korzystania z szans, jakie daje rozwój rynków poza UE.

Program SBA obejmuje pięć rozwiązań prawnych³:

1. Ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych dotyczące pomocy państwa (GBER) przyjęte przez KE w sierpniu 2008 r. i obowiązujące do końca 2013 r.
2. Rozporządzenie ustanawiające statut europejskiej spółki prywatnej (ESP),
3. Dyrektywę w sprawie obniżonych stawek VAT –Dyrektywa Rady 2009/47/WE z maja 2009. obowiązująca od czerwca 2009r.,
4. Modernizację, uproszczenia i zharmonizowanie istniejących zasad dotyczących faktur VAT w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw (jest w konsultacji),
5. Zmiana dyrektywy 2000/35/WE w sprawie opóźnień w płatnościach (w konsultacji w ramach grupy roboczej).

W ramach wzmocnienia zrównoważonego wzrostu i konkurencyjności MSP, a w szczególności wdrażania programu SBA PARP przyjęła 5 kierunków działania:

1. Kompleksowe wspieranie sektora MSP,

² Zasoby Internetu: http://uniaeuropejska.org/unia/index.php?option=com_content&view=article&id=562:small-business-act-szansa-dla-malych-i-srednich-przedsiębiorstw&catid=47:gospodarka-i-finance&temid=67, (na dzień 12.04.2011r.).

³ Zasoby Internetu: <http://parp.gov.pl/index/1431>, (na dzień 12.04.2011r.); <http://polskawue.gov.pl/Program,%E2%80%9ESmall,Business,Act%E2%80%9D,dlaEuropy,%E2%80%93,wzomnienie,malych,przedsiębiorstw,pobudzenie,wzrostu,7108,html>, (na dzień 12.04.2011r.).

2. Stosowanie instrumentów i rozwiązań horyzontalnych, a nie sektorowych,
3. Wzrost znaczenia procesów legislacyjnych nad wsparciem bezpośrednim,
4. Wzmoczony nacisk na rozwój kapitału ludzkiego,
5. Współdziałanie z KE i innymi państwami członkowskimi w realizacji programu SBA.

Jednym z wiodących działań PARP-u jest szerzenie i umacnianie przedsiębiorczości czemu służyć mają takie działania jak:

1. Promowanie kreatywności i innowacyjności, m.in. PPP, Portal Innowacje, Klub Innowacyjnych Przedsiębiorstw,
2. Wspieranie rozwoju kadr w przedsiębiorstwach przez szkolenia pracowników i pracodawców, stworzenie Bilansu Kapitału Ludzkiego, czyli określenie kompetencji i zawodów dla gospodarki przyszłości, szkolenia e-learningowe (akademia PARP),
3. Tworzenie „drugiej szansy” poprzez świadczenie usług doradczych i wspieranie ponownie rozpoczynających działalność gospodarczą⁴.

Dla urzeczywistnienia zasady „najpierw myśl na małą skalę” zamierza się:

1. W większym stopniu dostosować rozwiązania legislacyjne do specyfiki MSP,
2. Prowadzić szerokie konsultacje z organizacjami przedsiębiorców, pracowników, środowiskiem naukowym i administracją publiczną,
3. Usprawnić przepływ informacji,
4. Wprowadzić usprawnienia w zakresie zamówień publicznych.

Zwiększeniu dostępu małych i średnich przedsiębiorstw do źródeł finansowania oraz tworzeniu przyjaznego otoczenia prawnego i biznesowego sprzyjającego terminowym płatnościom w transakcjach handlowych ma służyć m.in.:

1. Pełne wykorzystanie dostępnych form wsparcia w ramach programów współfinansowanych ze środków unijnych (w tym uruchomienie 30 działań wspierających przedsiębiorców),
2. Wspieranie funkcjonowania systemu funduszy pożyczkowych i doręczeniowych.

Ważnym zadaniem PARP-u we wdrażaniu SBA jest udzielanie pomocy MSP w wykorzystywaniu szans jakie daje jednolity rynek. W tym zakresie PARP przewiduje takie działania jak:

1. Badania rynku oraz sektora MSP w celu identyfikacji szans i zagrożeń rozwoju przedsiębiorstw oraz zaplanowania interwencji publicznej,
2. Prace w ramach sieci Enterprise Europe Network,
3. Przedsięwzięcia na rzecz internacjonalizacji przedsiębiorstw (giełdy kooperacyjne, misje zagraniczne dla polskich przedsiębiorców),
4. Rozwój e-biznesu⁵.

W ramach wdrażania SBA w Polsce podjęto pewne przedsięwzięcia ułatwiające prowadzenie działalności gospodarczej, o czym świadczą korzystne rozwiązania w⁶:

⁴ W ramach „drugiej szansy” powołano w 2009 r. w Ministerstwie Gospodarki Koordynatora w tej sprawie reprezentującego Polskę w UE (Group of National Coordinators on Bankruptcy and Second Chance).

⁵ Zasoby Internetu: <http://www.parp.gov.pl/index/1431>, (na dzień 13.4.2011r.).

⁶ Zasoby Internetu: <http://www.een.org.pl/index.php/unia-europejska/articles/small-business...> (14.4.2011r.).

1. Ustawie o swobodzie działalności gospodarczej (rozpoczęcie działalności już po złożeniu wniosku, możliwość zawieszenia działalności gospodarczej, ograniczenie i uporządkowanie działań kontrolnych wykonywanych przez organy administracji publicznej. W tym ostatnim przypadku przyjęto zasadę, że organy te nie mogą odmówić przyjęcia niekompletnego wniosku, a także żądać dokumentów nieprzewidzianych prawem,
2. Ustawie o zmianie ustawy Ordynacja podatkowa – która zakłada, że w przypadku podejrzenia naruszenia prawa obywatel nie będzie ponosił negatywnych konsekwencji dopóki nie zapadnie ostateczna decyzja albo prawomocne orzeczenie sądu. Wprowadzono obowiązek wcześniejszego powiadomienia podatnika o planowanej u niego kontroli,
3. Ustawie o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze – możliwość upadłości osoby fizycznej nie będącej przedsiębiorcą,
4. Ustawie o zmianie Ustawy o rachunkowości- podniesienie progu od jakiego istnieje obowiązek prowadzenia pełnej księgowości w małej firmie z 800 000 euro do 1200 000 euro,
5. Ustawie o zmianie ustawy Prawo dewizowe i kodeks cywilny – zmieniono zasady walutowości w Polsce, co daje przedsiębiorcom możliwość rozliczania się w walutach wymienialnych, innych niż polski złoty bez obowiązku uzyskania zezwolenia Prezesa NBP, co przyczynia się m.in. do zmniejszenia ryzyka kursowego,
6. Ustawie o zmianie ustawy Kodeks Spółek handlowych – zniesiono nakaz przekształcania spółki cywilnej w spółkę jawną, a przede wszystkim zmniejszono obowiązkowy kapitał zakładowy w spółce z o.o. z 50 000 zł do 5 000 zł, a w S.A. z 500 000 zł do 100 000 zł,
7. Ustawie o zmianie Ustawy o izbach gospodarczych – zmiany zmierzają do zwiększenia swobody samoorganizowania się oraz możliwości uzyskiwania osobowości prawnej przez jednostki terenowe izb,
8. Ustawie o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego zmierzające do wyeliminowania możliwości tymczasowego aresztowania na, niekiedy długie lata,
9. Ustawie o zmianie Ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych – podwyższono limit obszarów stref do 20 000 ha a podmiotem opiniującym wniosek o utworzenie strefy będzie samorząd (zarząd województwa), a nie wojewoda,
10. Ustawie o zmianie ustawy o Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – zmiany idą w kierunku poszerzenia jej działalności m.in. poprzez powierzenie zadań dotyczących np: wspierania działalności i rozwoju przedsiębiorstw, badania roli mikro, małych i średnich firm, analizy barier rozwoju przedsiębiorczości,
11. Ustawie o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej – rozwiązania zakładają większe wsparcie przedsięwzięć innowacyjnych środkami prywatnymi.

Ocena dotychczasowej realizacji SBA wskazała na postęp w dziedzinie wdrażania e-administracji, dostępu do zamówień publicznych i źródeł finansowania. Brak oczekiwanych rozwiązań ma miejsce przede wszystkim w dziedzinie prawa upadłościowego. Za niezbędne uznano doskonalenie działań np.: w dziedzinie dostępności do źródeł finansowania, ograniczenia nadmiernie rygorystycznego przekładania wymogów dyrektyw, w UE na akty prawa krajowego przez organy krajowe (tzw. gold plating).

3. Formy wsparcia MSP

Ze względu na duże znaczenie sektora MSP, a jednocześnie ze względu na ograniczenia wynikające z jego specyfiki, firmy należące do niego powinny liczyć na wsparcie i promocję. W instytucjonalnym otoczeniu wspierającym rozwój szeroko pojętej przedsiębiorczości istnieje różnorodność instytucji. Są to zarówno instytucje komercyjne jak i typu non-profit, zaś pomoc może być realizowana przy pomocy instrumentów prawnych, organizacyjnych, informacyjno-szkoleniowych w następujących obszarach⁷:

1. Wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przedsiębiorstw,
2. Poprawa otoczenia prawnego i administracyjnego MSP,
3. Rozwój otoczenia instytucjonalnego MSP,
4. Wspieranie integracji firm i działalności na forum międzynarodowym.

Szczególną rolę w tworzeniu sprzyjających warunków dla małej przedsiębiorczości należy przypisać rozwojowi instytucjonalnego otoczenia. Wśród instytucji tego otoczenia należy wymienić: centra wsparcia biznesu, ośrodki wspierania przedsiębiorczości, agencje rozwoju regionalnego, izby przemysłowo-handlowe, izby branżowe, instytuty badawczo – rozwojowe, fundusze poręczeniowe i kredytowe, banki, stowarzyszenia, fundacje, podmioty samorządu lokalnego i regionalnego. Wśród instytucji niekomercyjnych, wspierających przedsiębiorców są⁸:

1. Organizacje przedsiębiorców zajmujące się najczęściej lobbingsiem, świadczeniem usług związanych z certyfikacją i standaryzacją, prowadzeniem szkoleń, świadczeniem usług informacyjnych i doradczych;
2. Jednostki świadczące usługi na rzecz MSP, funkcjonujące pod nazwą „centrum” lub „ośrodek” takie jak: ośrodki wspierania przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, ośrodki wspierania innowacji i technologii, ośrodki szkoleniowe, instytucje finansowe;
3. Organizacje pozarządowe o różnym statusie prawnym, specjalizujące się we wspieraniu inicjatyw na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego w formie usług informacyjnych, konsultingowych, szkoleniowych, a także udzielania drobnych pożyczek;
4. Instytuty badawcze i placówki akademickie świadczące m.in. usługi doradcze, szkoleniowe adresowane do pracowników wszystkich szczebli zarządzania, usługi z zakresu wdrażania systemu zarządzania jakością oraz proekologicznych technologii i urzędzeń.

Ranga małych i średnich przedsiębiorstw wymaga odpowiedniej polityki wspierania, tak w zakresie uzyskiwania pożyczek i kredytów, jak i świadczenia różnego typu usług, tym bardziej, że tzw. wskaźnik przeżycia w kolejnych latach prowadzenia działalności gospodarczej spada – do 2009 r. przetrwało ponad 76% przedsiębiorstw powstałych w 2008r. i tylko 31,4% powstałych w 2004r.

Ten ostatni fakt sprawił, że 2011 r. nazwano rokiem nowo powstałych firm tzw. start-

⁷ Por. M. Białasiewicz, *Małe i średnie przedsiębiorstwa – specyfika i zarządzanie zasobami ludzkimi*, w: *Determinanty wzrostu wartości przedsiębiorstwa*. Red. E. Urbańczyk, ZN *Finanse, rynki finansowe, ubezpieczenia* nr 24, Wydawnictwo Naukowe US, Szczecin 2009: s. 71-83.

⁸ I. Janiuk, *Strategiczne dostosowanie małych i średnich przedsiębiorstw do konkurencji europejskiej*, Difin, Warszawa 2004: s. 35-56.

up'ów, co oznacza, że zostaną objęte szczególną troską. Szczególne wsparcie dotyczyć będzie zwłaszcza technostarterów (technology start-up), czyli przedsiębiorstw założonych przez pracownika lub pracowników środowisk naukowych, wykorzystujących innowacyjne rozwiązania, będące w ich posiadaniu. Należy zauważyć, że produkcję innowacyjną często wskazuje się jako właściwą domenę małego biznesu⁹. Technostarter może być podmiotem powiązany kapitałowo lub operacyjnie z jednostką macierzystą (spin-out) lub nie (spin-off). Instytucjami wspierającymi tworzenie i rozwój technostarterów są parki i inkubatory technologiczne¹⁰. Wskazuje to, że to przed instytucjami wspierającymi MSP, na czele z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości, stoi duże wyzwanie nadania polskiej gospodarce wyraźnego impulsu rozwojowego w kierunku gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach¹¹. Wprawdzie rozwój działalności innowacyjnej i wdrażanie nowych technologii należą do zakresu działania wielu instytucji, w tym PARP-u, to jednak ocena innowacyjności MSP dotychczas nie wypada jednoznacznie pozytywnie.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości jest kluczową instytucją, bowiem została powołana jako Agencja rządowa w celu zarządzania środkami pomocy zagranicznej, a także administrowania programami przeznaczonymi na rozwój przedsiębiorstw sektora MSP. Agencja zarządzała m.in. programami PHARE, którego środki przeznaczone były na promocję przedsiębiorczości, pobudzenie działalności inwestycyjnej firm, aktywizowanie lokalnej społeczności oraz podnoszenie konkurencyjności polskich MSP w ramach programu „Krajowy program rozwoju MSP”. W ostatnich latach tj. 2007-2010 działalność PARP-u koncentrowała się m.in. na realizacji Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP), obejmującego dwie główne osie wsparcia: bezwrotne dotacje na inwestycje i doradztwo dla przedsiębiorstw.

PARP realizuje cztery podstawowe cele:

1. Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw,
 2. Wzmacnianie roli Agencji jako partnera na rzecz tworzenia warunków rozwoju przedsiębiorczości,
 3. Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju wzorców zrównoważonej produkcji i konsumpcji,
 4. Zapewnienie jakości oraz efektywności działań prowadzonych przez Agencję.
- W latach 2007-2013 PARP uczestniczy w realizacji trzech ważnych Programów:
1. Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka,
 2. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
 3. Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej.

Kluczowe znaczenie ma pierwszy z wymienionych programów, będący jednym z sześciu programów Krajowych Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, finansowany ze środków europejskich. Program ten kierowany jest przede wszystkim do przedsiębiorstw, które zamierzają wdrożyć innowacyjne projekty związane z B+R, nowoczesnymi technologiami, inwestycjami o dużym znaczeniu dla gospodarki oraz realizacją nowoczesnych tech-

⁹ B. Godziszewski, M. Haffer, M.J. Stankiewicz, St. Sudol, *Przedsiębiorstwo. Teoria i praktyka zarządzania*, PWE, Warszawa 2011: s. 284.

¹⁰ *Zasoby Internetu*: <http://www.parp.gov.pl/index/index/1695> (na dzień 29.03.2011).

¹¹ Szerzej zadania PARP-u w: *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2001-2002*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2003: s. 174.

nologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Należy podkreślić, że te projekty znajdują odzwierciedlenie w konkretnych działaniach adresowanych do przedsiębiorców w tym mikro, małych i średnich, a także dla instytucji Otoczenia Biznesu. W szczególności np.: do małej przedsiębiorczości adresowane jest Działanie 5.3. Wspieranie ośrodków innowacyjności, które ma na celu stworzenie korzystnych warunków do powstania i rozwoju innowacyjnych firm, Działanie 6.1. – Paszport do eksportu, mające na celu zaktywizowanie eksportu, pomoc w nawiązywaniu współpracy z partnerami zagranicznymi, pomoc w prezentacji na forum międzynarodowym, Działanie 8.1. – Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej – jest to działanie skierowane do początkujących przedsiębiorców (prowadzących działalność do 12. miesiący), Działanie 8.2. – Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu B2B¹².

W ramach polityki wspierania przedsiębiorstw sektora MSP w Polsce, obok PARP-u, jest szereg innych, zarówno krajowych jak i zagranicznych instytucji, które są partnerami Agencji w realizacji jej ustawowych zadań. Instytucje te powstały i funkcjonują z zamiarem świadczenia różnego typu usług dla umacniania przedsiębiorczości. Jedną z inicjatyw Agencji jest Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (KSU)¹³, zrzeszający wiele instytucji współpracujących ze sobą i wspierających mały biznes, jak wymienione wcześniej: agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, centra wspierania biznesu, ośrodki wspierania przedsiębiorczości, izby przemysłowo-handlowe, instytuty badawczo-rozwojowe, fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeń kredytowych i inne. Jest to sieć dobrowolnie współpracujących ze sobą niekomercyjnych organizacji (działa we wszystkich województwach), świadczących na rzecz mikro, małych i średnich przedsiębiorstw usługi informacyjne, doradcze i finansowe. W zakresie usług doradczych mieści się całe spectrum usług dotyczących wszystkich dziedzin (marketingu, finansów, prawa, planowania i zarządzania, innowacji i transferu technologii, eksportu i jakości), usług szkoleniowych (specjalistyczne szkolenia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, szkolenia branżowe, ogólne – językowe i komputerowe), usług informacyjnych, sprawdzania ich wiarygodności, udzielanie informacji o targach, wystawach. Ważnym aspektem KSU jest pomoc finansowa, czyli poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, udzielanie pożyczek na rozpoczęcie lub rozwój działalności gospodarczej (lokalne fundusze pożyczkowe), udzielanie poręczeń kredytowych¹⁴.

Regionalnymi partnerami PARP-u są funkcjonujące w każdym województwie, Regionalne Instytucje Finansujące (RIF), współuczestniczące w programach realizowanych przez Agencję. Do podstawowych funkcji RIF należą¹⁵:

¹² Zasoby Internetu: <http://poig.parp.gov.pl/files/74/108/213/9998.pdf> (na dzień 05.04.2011).

¹³ KSU jest organizacją otwartą, a uczestnikami są wszystkie organizacje, które złożyły wniosek o rejestrację w KSU i spełniają wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 stycznia 2005 r. w sprawie Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Dz. U. Nr 27, poz. 221 i Ustawy z dnia 9 listopada 2000r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Dz. U. Nr 109, poz. 1158, z późn. zm.

¹⁴ I. Janiuk, *op.cit.*: s.30; zasoby Internetu: <http://www.old.wielkawies.pl/88-Instytucje-wspierajace-przedsiębiorc....op.cit.> (na dzień 29.03.2011r.); <http://ksu.parp.gov.pl/pl> (na dzień 29.03.2011r.).

¹⁵ Zasoby Internetu: <http://www.parp.gov.pl/index/index/1440> (na dzień 29.03.2011r.).

1. Udzielanie informacji o dostępnych programach i warunkach uczestnictwa oraz prowadzenie bazy danych o uczestnikach,
2. Obsługa administracyjna realizowanych programów,
3. Sporządzanie raportów merytorycznych i finansowych.

Regionalne Instytucje Finansujące uczestniczą w realizacji wielu programów np.: SPO IG, SPO WKP, SPO RZL.

W ramach Krajowego Systemu Usług działają też Punkty Konsultacyjne (PK), które pełnią bardzo ważną rolę, ponieważ są często miejscem pierwszego kontaktu przedsiębiorców. Cała sieć tych punktów specjalizuje się w udzielaniu nieodpłatnych usług informacyjnych i doradczych. Zakres usług jest bardzo szeroki i, rzecz ujmując ogólnie, dotyczy przekazywania informacji gospodarczej. Przedsiębiorcy mogą w nich uzyskać informacje co do aktualnej oferty banków i innych instytucji finansowych (firm leasingowych, funduszy pożyczkowych, funduszy poręczeń kredytowych) skierowanej do MSP. PK dostarczają informacji o możliwościach i sposobach korzystania ze wsparcia dla MSP, oferowanego przez PARP lub RIF.

Bardzo ważnym ogniwem wspierania MSP, zwłaszcza w kontekście korzystania z szans oferowanych przez jednolity rynek (jest to jedna z zasad naszkicowanego wcześniej SBA) są Centra Euro-Info (EIC). Centra te tworzące podsieć w systemie KSU mają za zadanie ułatwienie polskim przedsiębiorcom dostępu do jednolitego rynku UE poprzez udzielanie informacji o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze UE, w tym możliwości i warunkach współpracy gospodarczej w firmami z krajów członkowskich – aktywnie uczestniczą w poszukiwaniu partnerów zagranicznych jak i krajowych. Sieć EIC dostarcza też informacji o unijnych programach realizowanych w Polsce lub programach wewnętrznych UE a dostępnych dla polskich firm¹⁶. A wszystko to w różnych formach np.: szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji.

Korzystne warunki dla rozwoju małej przedsiębiorczości, zwłaszcza o charakterze innowacyjnym tworzą parki technologiczne¹⁷, stanowiące zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, a więc kompleks gospodarczy utworzony w celu transferu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami¹⁸. W szczególności parki technologiczne w ramach współpracy z regionalnymi uczelniami wyższymi oferują transfer technologii oraz wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne. Oferują też przedsiębiorcom możliwość korzystania na warunkach umownych z nieruchomości i obiektów infrastrukturalnych.

Dużym wsparciem, szczególnie dla nowo rozpoczynających działalność gospodarczą, są inkubatory przedsiębiorczości, pozwalające pokonać towarzyszącą wówczas podmiotom barierę informacyjną i kapitałową. Udostępnianie nowo rozpoczynającym, na preferencyjnych warunkach, pomieszczeń i elementów wyposażenia znacznie ułatwia zgromadzenia kapitału niezbędnego na zorganizowanie firmy. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości

¹⁶ Zasoby Internetu: <http://www.dol.wielka-wies.pl/88...>, *op.cit.*

¹⁷ Innymi spotykanymi nazwami tych zorganizowanych kompleksów gospodarczych są: park naukowy, park badawczy, park naukowo-technologiczny, park przemysłowo-technologiczny, technopark. Pojęcia te należałoby stosować odpowiednio do profili działalności.

¹⁸ Ustawa z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji, Dz. U. Nr 41 z 2002 r., poz. 363, Nr 141, art. 2, p. 15, poz. 1177 oraz Dz. U. Nr 159 z 2003 r., poz., 1537.

aktywizuje ponadto lokalną przedsiębiorczość¹⁹. Inkubatory przedsiębiorczości działają najczęściej w postaci fundacji i stowarzyszeń, a szczególnym przykładem jest ogólnopolska fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, której głównym celem jest wspieranie przedsiębiorczości młodych Polaków poprzez możliwość prowadzenia firmy na zasadzie pionu AIP. Takie rozwiązanie istotnie ogranicza koszty, czynności administracyjne i ryzyko nowo uruchamiających działalność biznesową. Przykładowo w ramach AIP wobec braku konieczności zakładania własnej działalności gospodarczej, koszty z tego tytułu wynoszą 0 zł., nie ma obowiązku opłaty składek ZUS, a w oferowanym pakiecie za mniej więcej 25 zł. miesięcznie uzyskuje się dostęp do urządzeń biurowych, prowadzenie księgowości, obsługę prawną, szkolenia, doradztwo (określony zakres tych usług np. 2,5 h porad prawnych).

4. Podsumowanie

Wymienione formy wsparcia małego biznesu oczywiście nie wyczerpują pełnej ich specyfiki, ani zestawu, ale stanowią próbę wskazania różnorodności instytucji świadczących usługi na rzecz sektora MSP, mających na celu zapewnienie korzystnych warunków funkcjonowania, a przede wszystkim rozwoju. Wyraźnie widać, że sektor MSP jest w centrum zainteresowania polityki unijnej i polityk krajowych. Polityka wobec MSP powinna uwzględniać różnorodność otoczenia, w którym działają MSP oraz zasadę pomocniczości i być ukierunkowana na tworzenia przyjaznego środowiska biznesowego. Chodzi o odbiurokratyzowanie i zwiększenie dostępu do źródeł finansowania, co pozwoli nie tylko na wykorzystanie tkwiącego w nim potencjału, ale na zapewnienie warunków trwałego zrównoważonego wzrostu i konkurencyjności MSP. Służyć ma temu ugruntowanie zasady „najpierw myśl na małą skalę” wpisanej w „Small Business Act.”

5. Literatura

- [1] Białasiewicz M., *Małe i średnie przedsiębiorstwa – specyfika i zarządzanie zasobami ludzkimi*, w: *Determinanty wzrostu wartości przedsiębiorstwa*. Red. E. Urbańczyk, *ZN Finanse, rynki finansowe, ubezpieczenia nr 24*, Wydawnictwo Naukowe US, Szczecin 2009.
- [2] Dz. U. Nr 159 z 2003 r., poz., 1537.
- [3] Godziszewski B., Haffer M., Stankiewicz M.J., Sudoł St., *Przedsiębiorstwo. Teoria i praktyka zarządzania*, PWE, Warszawa 2011.
- [4] Janiuk I., *Strategiczne dostosowanie małych i średnich przedsiębiorstw do konkurencji europejskiej*, Difin, Warszawa 2004.
- [5] Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2001-2002, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2003.
- [6] Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 stycznia 2005 r. w sprawie Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Dz. U. Nr 27, poz. 221.
- [7] Ustawa z dnia 9 listopada 2000r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Dz. U. Nr 109, poz. 1158, z późn. zm.

¹⁹ I. Janiak, *op.cit.*: s. 46, *zasoby Internetu*: <http://www.dol.wielka-wies.pl/88...>, *op.cit.*

- [8] Ustawa z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji, Dz. U. Nr 41 z 2002 r., poz. 363, Nr 141, art. 2, p. 15, poz. 1177.
- [9] Zasoby Internetu: <http://www.eu-go.gov.pl/pl/strona-glowna-informacje/1482-program-small-business-act-dla-europy--ku-dalszemu-wzmocnieniu-msp/> (na dzień 12.04.2011r.).
- [10] Zasoby Internetu: http://uniaeuropejska.org/unia/index.php?option=com_content&view=article&id=562:small-business-act-szansa-dla-malych-i-srednich-przedsiębiorstw&catid=47:gospodarka-i-finanse&temid=67, (na dzień 12.04.2011r.).
- [11] Zasoby Internetu: <http://parp.gov.pl/index/1431>, (na dzień 12.04.2011r.); <http://polskawue.gov.pl/Program,%E2%80%9ESmall,Business,Act%E2%80%9D,dlaEuro-py,%E2%80%93,wzmocnienie,malych,przedsiębiorstw,pobudzenie,wzrostu,7108,html>, (na dzień 12.04.2011r.).
- [12] Zasoby Internetu: <http://www.parp.gov.pl/index/1431>, (na dzień 13.4.2011r.).
- [13] Zasoby Internetu: <http://www.een.org.pl/index.php/unia-europejska/articles/small-business...> (na dzień 14.4.2011r.).
- [14] Zasoby Internetu: <http://www.parp.gov.pl/index/index/1695> (na dzień 29.03.2011).
- [15] Zasoby Internetu: <http://poig.parp.gov.pl/files/74/108/213/9998.pdf> (na dzień 05.04.2011).
- [16] Zasoby Internetu: <http://ksu.parp.gov.pl/pl> (na dzień 29.03.2011r.).
- [17] Zasoby Internetu: <http://www.parp.gov.pl/index/index/1440> (na dzień 29.03.2011r.).

Streszczenie

W artykule przedstawiono niektóre przedsięwzięcia realizowane w ramach wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, w tym przyjęcia wspólnotowej polityki w tym zakresie wynikającej z programu „Small Business Act”.

Słowa kluczowe: MSP, wsparcie, instytucje.

SUPPORTING THE DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES – CHOSEN ASPECTS

Summary

The article presents some projects implemented to support the development of small and medium sized enterprises including common European Union policy in this area. Common policy is a result of the “Small Business Act” project.

Keywords: SME, support, institutions.

Translated by Maria Białasiewicz

MARIA BIAŁASIEWICZ
Uniwersytet Szczeciński
e-mail: m.bialasiewicz@wneiz.pl